

TOXICOZELE DE GRAVIDITATE

(A terhességi toxikózisok)

Fekete Sándor

Budapest, 1959, Ed. Medicina.

Monografia profesorului *Fekete Sándor* a avut un puternic ecou, fiind apreciată și în rîndurile obstetricienilor din țara noastră.

De la apariția acestei lucrări au trecut mai mult de doi ani. Tocmai de aceea recenziile ei constituie nu numai o recomandare ci și o dare de seamă asupra rezultatelor. Timpul care a trecut de la publicarea monografiei dovedește că această lucrare a profesorului *Fekete* despre toxicozele de graviditate constituie un mare ajutor pentru cadrele din învățămîntul obstetric, că este utilă pentru medicii de specialitate, că are o deosebită valoare bibliografică pentru candidații la examenul de aspirantură și pentru medicii care se prezintă la examenul de specialitate la fel ea și pentru studenții care doresc să facă studii mai aprofundate. Datele literare referitoare la toxicozele de graviditate, utilizate în această monografie sînt un tezaur în care autorul și-a încadrat rezultatele și observațiile clinice bogate, obținute în cursul unei activități de mai multe decenii.

Primele 50 de pagini din această monografie, care conține aproape 350 de pagini, sînt consacrate toxicozelor de graviditate precoce, cu deosebită privire asupra hiperemiezilor gravidice periculoase. În acest capitol găsim cele mai recente date, alît în ceea ce privește partea teoretică cît și cea practică. Lucrarea profesorului *Fekete* oferă o bună orientare în această problemă cu aspecte multiple. Este de înțeles că autorul consacră cea mai mare parte a cărții sale gestozelor tardive. Toxicozele grave precoce sînt pe cale de dispariție, datorită aproape sigur faptului că în secțiile clinice problema conducerii nașterilor este soluționată. În schimb, eclampsia a ajuns pe primul plan față de ceilalți doi factori incriminați în primul rînd pentru mortalitatea mamei: față de infecția puerperală și hemoragii, deoarece în aceste cazuri din urmă situația s-a ameliorat în mod considerabil. În prezentarea autorului, graviditatea este descrisă în 3 faze, fapt judicios, care ușurează diferențierea stărilor patologice.

Unul din aspectele cele mai valoroase ale acestei lucrări constă în aceea că prezintă pe larg formele atipice. Ne însușim punctul de vedere al autorului de a enumera apoplexia uteroplacentară în categoria acestor forme. Capitolul despre predispoziția la șoc și toxicoză este unul din cele mai bune ale cărții. Datele referitoare la compoziția singelui contribuie în mare măsură la elucidarea patologiei. Autorul subliniază, în

ceea ce privește etiologia, 3 procese de bază importante: inflamația seroasă, spasmele capilare și capacitatea de intumescență modificată a substanței fundamentale a țesutului conjunctiv. În acest din urmă domeniu el aduce contribuții foarte prețioase. Într-un capitol separat se prezintă importanța alergiei în apariția și dezvoltarea eclampsiei. Observațiile noastre pledează pentru faptul că mai ales în eclampsia cu evoluție oligosimptomatică sau monosimptomatică, apar în ficat modificări histologice (necroze la periferia lobilor hepatici, fenomene de mobilizare a celulelor Kupffer), care sînt caracteristice alergiei. Autorul analizează în mod aprofundat activitatea sistemului nervos central în stările de toxicoză, considerînd regretabilă constatarea că obstetricienii care se ocupă de studiul eclampsiei au acordat o atenție minimă cercetărilor de neurofiziologie. Prof. *Fekete* subliniază observațiile lui *Pavlov* și ale discipolilor lui în legătură cu labilitatea reflexelor condiționate în graviditate, arătînd în același timp contribuția lucrărilor autorilor sovietici în legătură cu importanța sistemului nervos în toxicozele gravidice, cu particularitățile reacțiilor reflectorice vasculare în toxicoze etc.

În problema terapiei autorul adoptă o poziție fermă față de cei care preconizează o intervenție cu orice preț. El constată în mod just că ameliorarea mortalității materne poate fi obținută prin extinderea măsurilor profilactice. Prof. *Fekete* acordă o mare importanță alimentației, dar manifestă o atitudine de rezervă față de recomandările extremiste. În lucrare se expune amănunțit tratamentul hipertoniiei și edemului, dar se acordă un loc relativ redus aplicării complexe a medicamentelor hipotensive moderne în comparație cu metodele vechi.

În cadrul numeroaselor trimiteri și date literare pe care le conține, cartea se citește cu ușurință și cu multă plăcere, datorită stilului ei clar și fluent. Fiecare pagină reflectă vasta cultură medicală, eminența pregătire teoretică și practică a autorului, care a întreprins decenii în șir cercetări aprofundate de obstetrică.

E. A. LÖRINCZ